

YKn pääsihteerikilpa 1971

YK:n ensimmäiset pääsihteerit olivat Norjasta ja Ruotsista, ja pohjoismailla oli ollut muutenkin vahva panos YK:n kehittämisessä. Tuntui siis luonnolliselta, että Suomesta odotettiin ehdokasta pääsihteerin viran vapautuessa 1970-luvun alussa. Presidentti Kekkonen oli suositellut Max Jakobsonia tuohon tehtävään jo vuonna 1966, mutta U Thant jatkoi silloin kauttaan.

Kesällä 1971 Kekkonen jälleen suositti suurlähettiläs Jakobsonia pääsihteeriksi keskustellessaan U Thantin kanssa YK:n päämajassa. Samalla hän antoi kehotuksen ulkoasiainministeriölle ryhtyä toimeen asian johdosta. Syksyn kuluessa ei kuitenkaan selvinnyt, jatkaisiko U Thant vuodenvaihteessa, joten ratkaisu jäi joulukuulle.

Jakobsonilla oli hyvä maine ammattitaitoisena diplomaattina ja hän olikin mukana "kilvan kärjessä loppumetreille asti", kuten asiaa urheilutermein Suomessa tarkasteltiin. Äänestyksien alkaessa osoittautui, että Neuvostoliitto vastusti liian länsimielisenä pidetyn Jakobsonin valintaa, eikä Yhdysvallatkaan pyrkinyt vaikuttamaan asiaan. Suurvallat hakivat paikalle mieleistään kandidaattia. Lopulta Jakobson hävisi äänestyksessä itävaltalaiselle kollegalleen Kurt Waldheimille.

Presidentti Kekkoselle oli selvinnyt jo syksyn mittaan, ettei Neuvostoliitto kannattanut Jakobsonin valintaa eikä hän ollut arabimaiden suosiossa. Silti Kekkonen halusi pääsihteeriksi suomalaisen, mutta ehdokkaan vaihto ei onnistunut.

Ratkaisun tapahduttua suomalaisten kesken seurasi kova jälkipeli. Ulkopolitiikan johto halusi torjua käsityksen, että Jakobsonin vastustaminen olisi aiheutunut epäluulosta Suomea kohtaan. Lehdistöissä syytettiin ulkoministeriötä taitamattomuudesta kampanjoinnissa. Kävi ilmi, että kotimaassa oli viritelty odotuksia kohtuuttoman korkealle ottamatta huomioon suurvaltapolitiikan luonnetta päätettäessä YK:n nimityksistä.

Lähteinä mm: Risto Hyvärinen, Virkamiehiä, viekkautta ja vakoilua (2000), s. 129 - 132 ja 149 - 168; Max Jakobson, 38. kerros (1983), s. 300 - 379 ja Tilinpäätös (2003), s. 38 - 156 ; Timo Soikkanen, Presidentin ministeriö (2003), s. 200 - 201 ja 266 - 271; Juhani Suomi, Kriisien aika (1996), s. 597 - 629.